

Het Vlaams Architectuurinstituut (VAi) gaat de Sint-Hubertuskerk in de Victor Jacobslei in Berchem 49 jaar in erfpacht nemen. De vakvereniging zal er een depot voor de archieven, een bibliotheek en kantoren, maar ook coworking-plekken, polyvalente ruimtes en een koffie- of soepbar in onderbrengen.

De Sint-Hubertuskerk is een van de kerken die via het parochiekerkenplan een nieuwe bestemming krijgt. Daarmee willen het bisdom en de gemeenteraad leegstand tegengaan en zorgen dat de kerken onderhouden blijven. In het najaar van 2020 mochten kandidaten voor de erfpacht zich melden en het dossier van het VAI bleek het beste te zijn. Het huidige depot van het VAI in de Parochiaanstraat is te klein om de collectie van het instituut te herbergen. Er werden al andere opslagplaatsen gevonden, maar die waren te verspreid.

In de Sint-Hubertuskerk is door de hoge toren plaats genoeg om een collectie te huisvesten en is er nog groeimarge. En de klimatologische omstandigheden zijn er gunstig om archieven te bewaren. De kerk ligt dicht bij de Singel, waar het VAI ook aanwezig is. Tegen 2028 zou het VAI helemaal verhuisd moeten zijn. Tot de ontwijding van de kerk blijven er zondagse misvieringen doorgaan als de coronamaatregelen het toelaten.

Naast die archiefruimte zal het VAI er de eigen kantoren huisvesten. Het is de bedoeling dat 700 vierkante meter publiek toegankelijk blijft met coworking-plekken, polyvalente ruimtes en een bar. De bibliotheek zal voor iedereen toegankelijk zijn.

De neogotische kerk en de omgeving vormen een beschermd stadsgezicht. En hoewel het gebouw zelf geen beschermd monument is, is het orgel in de kerk dat wel. Het architectuurinstituut heeft de plicht om het gebouw te restaureren, renoveren en onderhouden. Voor het project kreeg het een overheidssubsidie van 5,8 miljoen euro van de Vlaamse overheid. Het VAI moet nog een kleine 4 miljoen euro zelf kunnen bijleggen.

Het VAI is gegroeid uit een collectie aan architecturale artefacten van provincie Antwerpen. Architecten laten duizenden foto's, tekeningen en maquettes na als ze heengaan. Die komen bij het instituut terecht. Dat maakt er boeken, tentoonstellingen en workshops over en om de twee jaar een festival. De collectie biedt een bron van informatie aan wie opzoekwerk verricht.

“De herbesteding van de Sint-Hubertuskerk maakt de missie van het VAI heel tastbaar. Ik zie het als een kans om op een nieuwe manier om te gaan met duurzaamheid. We zoeken nu een ontwerper en bekijken met de erfgoeddienst wat we renoveren en wat we restaureren. Dat zal wat tijd vragen”, zegt Sofie De Caigny, directeur Vlaams Architectuurinstituut.

Sociale rol

De kerkfabriek is blij dat de Sint-Hubertuskerk in goede handen terechtkomt. “We zijn tevreden met de bestemming”, zegt Eric Loveniers. “Dit dossier sleept al heel lang aan. We hebben er bijna 20 jaar aan gewerkt. Een van de voorwaarden was dat de invulling van de kerk een sociale rol zou hebben ten gunste van de wijk. Dit architectuurinstituut wordt een meerwaarde.”

Voor 15 van de 69 parochiekerken in de stad is of wordt een nieuwe bestemming gezocht. Daarvoor is een verandertraject. Vier ervan zijn al afgerond. Een kerk heeft plaats geruimd voor sociale woningen en kantoren, twee andere zijn overgedragen aan een school en in een vierde is de Roemeens Orthodoxe kerk betrokken.

Andreas Rotty

Copyright © 2021 Mediahuis. Alle rechten voorbehouden